

Nr 115.

Av herr **Hansson** i Rubbestad m. fl., *angående ändrade bestämmelser beträffande fortsättningsskolans organisation.*

Enligt den av Kungl. Maj:t den 16 sept. 1918 utfärdade stadgan för fortsättningsskolan är varje skoldistrikt skyldigt att upprätta fortsättningsskolor och envar lärjunge, som med fullständigt avgångsbetyg lämnat den egentliga folkskolan, är pliktig inträda i fortsättningsskolan, såvida han ej åtnjuter annan jämförlig undervisning. Beträffande fortsättningsskolans omfattning bestämdes 1918, att den skulle omfatta minst 360 undervisningstimmar, fördelade på två årskurser.

Mot denna anordning av obligatorisk fortsättningsskola på två årskurser har emellertid en stark opinion gjort sig gällande mot den sista årskursen. Särskilt gäller detta landsbygdens vidkommande. Det torde icke heller vara tveivel om, att den obligatoriska skolgången i fortsättningsskolans andra läsår lägger stora hinder i vägen för de ungas möjlighet att snarast möjligt övergå till praktisk verksamhet och finna sin utkomst i livet. Mången fattig gosse och flicka behöva att för sitt uppehälle skaffa sig en tjänst så snart sig göra låter. Men det andra fortsättningsskoleårets kurs lägger i regel ett helt år hinder i vägen härför. Och de, som lyckats skaffa sig en tjänst, måste under fortsättningsskolekursen vanligtvis lämna densamma för att sedan i många fall icke få densamma tillbaka. För många skoldistrikt har detta fortsättningsskolans andra läsår därför medfört en ekonomisk tunga, i det att en viss ersättning måst beviljas de barn, som redan skaffat sig arbete, men på grund av skolplikten tvingas att lämna detsamma.

Till följd härav har det också gång på gång i riksdagen framförts krav på ändring av dessa bestämmelser. Och riksdagen har även flera gånger måst vidtaga ändringar i detta avseende. Sålunda medgavs år 1925, att för lärjungar, som avgått från sjuårig folkskola av huvudformen (heltidsläsande folkskola) eller från sjuårig mindre folkskola av första D-formen (heltidsläsande mindre folkskola), kursen finge inskränkas till att omfatta endast en årskurs med minst 180 undervisningstimmar, alltså med en minskning av fortsättningsskoleplikten till hälften av den förut stadgade.

År 1928 medgavs att även skoldistrikt med halvtidsläsande folkskolor, finge anordna fortsättningsskolan såsom ettårig, dock under villkor att kursen omfattade minst 360 timmar. Därjämte beslöt 1928 års riksdag, att undervisningen i fortsättningsskolan finge efter medgivande av Kungl. Maj:t till en del förläggas till det läsår, under vilket lärjungarna avgått från folkskolan.

År 1932 tog riksdagen ännu ett steg i det den beslöt, att i de skoldistrikt, som anordnat obligatorisk sjuårig folkskola med halvtidsläsning må, efter prov-

ning i varje särskilt fall av skolöverstyrelsen, fortsättningsskolekursen för sådana lärjungar, som vid läsårets slut avgått från dylik skolas högsta klass, kunna omfatta en årskurs med minst 270 undervisningstimmar.

Fastän sålunda flera ändringar blivit gjorda för att borttaga olägenheterna i 1918 års bestämmelser om den obligatoriska fortsättningsskolans två årskurser, så är emellertid ännu icke enligt vårt förmenande tillräckligt åtgjort i denna sak. Den ofta återkommande striden på skilda orter mellan å ena sidan skolmyndigheterna och å andra sidan de skolpliktiga barnen och deras föräldrar är ett tydligt bevis på att det inte är bra sådant förhållandet nu är. Enligt vårt förmenande torde bästa sättet att stävja den opinion mot fortsättningsskolan, som nu ovedersägligen finnes på många orter i vårt land, vara att göra den andra årskursen frivillig. Vår avsikt med detta är icke att åstadkomma någon försämring av fortsättningsskolan, vars värde vi på landsbygden till fullo uppskatta. Men vi anse icke, att detta anordnande behöver medföra något försämrande av resultatet med fortsättningsskolans syftemål. »Den hund, som drives till skogen, biter ej många harar», heter ett gammalt ordspråk. Och så är också fallet med många av dessa barn, som nu tvingas att gå till sista fortsättningsskolekursen. De ha inte mycken nytta av undervisningen där. Tvärtom kunna de göra betydlig skada. Det är nämligen av många fortsättningsskolelärare betygat, att den äldre årsklassens elever, som varit borta från skolan ett helt år och som sakna lust och intresse för skolans arbete, genom sitt inflytande på de yngre eleverna väsentligt bidraga till ett försämrat resultat även för första årskursens elever. Vore däremot andra årskursen frivillig skulle förhållandet bliva det rakt motsatta. Då skulle de lärjungar i andra årskursen, som med lust och intresse infunne sig i fortsättningsskolan, väcka större intresse även hos första årskursens lärjungar och resultatet skulle i många fall kunna bli förbättring i stället för försämring.

På grund av vad vi sålunda anfört, tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av sådana bestämmelser, att fortsättningsskolans andra obligatoriska årskurs måtte göras frivillig.

Stockholm den 21 januari 1933.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Otto Niklasson.

Axel Hansson,
Rubbestad.
Osc. Werner,
Höjen.